

Askersunds
KOMMUN

Delårsbokslut 2024-01-01 - 2024-08-31

Socialnämnden

Översikt över verksamhetens utveckling

Demografisk utveckling

Den demografiska utvecklingen påverkar förvaltningens uppdrag i stor utsträckning. Den nationella prognosen visar att den äldre befolkningen kommer att öka med 47% från 2021 fram till 2031. I Askersunds kommun är motsvarande siffra 60% och det är en utveckling som redan i dag genererar ett tydligt ökat behov av välfärdstjänster inom vård och omsorg samt inom förvaltningens myndighetsutövning.

I hemtjänstens uppdrag har antalet brukare ökat kontinuerlig över tid likaså antalet vårdplaneringar i utskrivningsprocessen från slutenvård till kommunalt ansvar samt biståndsbedömda insatser. De senaste fem åren har det genomsnittliga antalet individer med hemtjänstinsats per månad ökat från 357 individer år 2018 till 446 individer år 2023.

På individnivå skiftar behovet avseende insatsens omfattning och behov av medicinska insatser men antal individer med hemtjänstinsats är en indikator som vittnar om ökat behov i relation till den demografiska utvecklingen.

En vårdplanering inom ramen för utskrivningsprocessen ställer krav på medverkan av biståndshandläggare samt på hemtagning av patient till kommunalt ansvar inom tre dagar från att patienten bedöms vara utskrivningsklar. Om tidsgränsen passerar träder ett kommunalt betalningsansvar in. Sett till antalet genomförda vårdplaneringar de senaste fem åren har behovet ökat från 253 vårdplaneringar år 2018 till 442 vårdplaneringar 2023, vilket även det vittnar om ett ökat behov i relation till den demografiska utvecklingen, samt behov av fortsatt utveckling av förändrade arbetssätt.

Nära vård

Att arbeta med insatser i individens hemmiljö och stärka personcentreringen i våra insatser är centralt i omställningen mot en nära vård. Som ett led i det arbetet återaktualiserades insatsen trygg hemgång under 2023 och uppföljning efter verkställighet av insatsen har nu genomförts och påvisar vid utvärdering en god effekt ur både ett medborgar- och medarbetarperspektiv.

En grundutbildning om intentionerna inom Nära vård och specifikt personcentrering har genomfört i förvaltningens samtliga verksamheter.

Ett arbete med att utveckla möteslokal för äldre har initierat, med stöd av statsbidrag, och det arbetet kommer att pågå under hösten 2024 och 2025.

Det hälsofrämjande perspektivet i omställningen mot Nära vård kommer även att inkluderas tydlig under hösten inom funktionsstöd där en studiecirkel "hälsan spelar roll" ska genomföras

Budget i balans

Förvaltningen har under året fortsatt det aktiva arbetet med att förtydliga den ekonomiska processen samt öka effektiviteten inom bemanningsplanering. En utbildning inom området bemanningsekonomi har genomförts för samtliga chefer och bemanningsplanerare och schemaläggare med målbilden att uppnå en mer effektiv bemanningsplanering.

Arbetet med kostnad per brukare, som inleddes under hösten 2023, har fortsatt och målbilden att få fram ett faktabaserat underlag kopplat till motiverade och omotiverade kostnader i relation till uppdraget inom socialnämndens ansvarsområde är slutfört. Resultatet ger riktningen att verksamhetsområde vård och omsorg genererar förvaltningens omotiverade kostnader varvid ett fortsatt fokus kommer att vara inom det verksamhetsområdet för att nå målbilden budget i balans.

Inom IFO och funktionsstöd är kostnaderna att betrakta som motiverade, utifrån uppdrag och ansvar, dock är utfallet inom båda områdena fortsatt negativt i relation till budget.

Samverkan

Tidiga och samordnade insatser till barn och unga gynnar deras utveckling, har stor potential att skapa förutsättningar för framtida välmående, och innefattar också ett betydande samhällsekonomiskt värde (Källa: Skolverket, Socialstyrelsen, "Satsa tidigt, tänk långsiktigt!"- Stöd för sociala investeringar i arbetet med barn och unga). För att uppnå ett långsiktigt och hållbart arbete för barn och unga krävs systematiskt arbete. Samverkan sker även systematiskt kring proaktiva och hälsofrämjande insatser för vuxna och äldre.

Under hösten 2023 konkretiserade socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och förvaltningen för kultur, evenemang och fritid samverkansarbetet för invånare i alla åldrar genom att se över och utveckla samverkansstrukturer och gemensamma mål. Det arbetet har under den inledande delen på året lett fram till en lokal samverkansstruktur som ligger som grund för Askersund kommuns gemensamma utvecklingsarbete. Involverade parter i samverkansstrukturen är, förutom kommunens egna förvaltningar, folkhälsoteamet och region Örebro.

Medverkan i skolsocialt team är en konkret aktivitet, inom ramen för samverkan inom Individ och familjeomsorgens uppdrag, som har genomförts under året.

Händelser av väsentlig betydelse

Regeringen har aviserat att de har för avsikt att gå vidare med förslaget om en ny kompetensbaserad och förebyggande socialtjänstlag med införandedatum juli 2025. Lagrådsremissen är antagen och om lagförslaget blir antaget kommer det att ställas krav på att kommunerna ska arbeta ännu mer förebyggande, kunskapsbaserat, jämnt, jämlikt och tillgängligt med brukaren i fokus, samt ställa om från biståndsprovade till öppna insatser. Ett bedömnings och analysarbete, avseende vad omställningen med ny socialtjänstlag innebär, har initierats.

Väsentliga personalförhållanden

Bemanningsituationen inom vård och omsorg är fortsatt utmanande, det blir allt svårare att rekrytera personal och särskilt personal med rätt kompetens. Men att kunna attrahera och rekrytera personal med rätt kompetens är inte en utmaning enbart för vård och omsorg utan det är en förvaltningsövergripande utmaning. Aktuell situation i kombination med fortsatt relativt hög sjukfrånvaro påverkar både det ekonomiska utfallet, arbetsmiljön samt kvalitén på verksamheten.

Sjukfrånvaron har sjunkit något sedan föregående år likaså personalomsättningen. Det är en indikation på en försiktigt positiv utveckling som ger socialförvaltningen förbättrade förutsättningar i det strategiska och långsiktiga arbetet. Socialförvaltningen kommer att fortsätta rikta fokus på aktuellt område för att möjliggöra en fortsatt positiv utveckling. En gränssättande faktor i arbetet är tillgången till HR resurs utifrån att tillgång till den kompetensen är nödvändig i arbetet med att minska sjukfrånvaron. Antalet rehab samtal vid upprepad korttidsfrånvaro har minskat i andel inom vård och omsorg jämfört mot föregående år då förvaltningen hade ett utökat stöd från HR resurs kopplat till sjukfrånvaro.

Nivåerna på övertid och mertid har minskat kraftigt under året vilket är en positiv utveckling.

Behovet av konsulttjänster har minskat sedan föregående år inom samtliga yrkeskategorier dock har de funnits ett behov inom hälso- och sjukvårdsenheten avseende sjuksköterska samt inom individ och familjeomsorgen under de inledande månaderna på året. Det behörighetskrav inom socialtjänstens

barn och ungdomsvård, gällande utredning och bedömning, är en utmaning för förvaltningen om det uppstår perioder av längre frånvaro eller vid glapp mellan rekryteringar. Individ och familjeomsorgen har en låg grundbemanning vilket blir sårbart vid frånvaro och behovet har då mötts upp genom konsulttjänst men från och med augusti möts samtliga behov upp av personell resurs i egen regi.

När det gäller kunskaps och kompetensbehov så finns ett fortsatt behov av att säkra den basala omvårdnadskompetensen samt språkkompetensen så att patientsäkerheten säkras. En plan för behovet av ökad språkkompetens har tagits fram och utbildningsåtgärder är genomförda inom verksamhetsområde vård och omsorg och funktionsstöd.

Kompetensförsörjningsfrågan kommer att vara en av de mest centrala frågeställningarna framåt för förvaltningen för att möta demografins utveckling och klara omställningen mot nära vård och intentionerna i den nya socialtjänstlagen som väntas träda i kraft juli 2025.

Mål och uppdrag

Förklaring till måluppfyllelse:

Färg

Rött = målet ej uppfyllt

Gult = målet delvis uppfyllt

Grönt = målet är uppfyllt

Trend

Pil uppåt = bättre än året innan

Pil åt sidan = lika med förra året

Pil nedåt = sämre än året innan

Tilldelade mål från kommunfullmäktige

Målområde 1 – god ekonomisk hushållning

Socialnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

Indikator: Sjukskrivningstalen bland socialförvaltningens medarbetare ska minska

Mått/metod: sjukfrånvaron i procent, hämtas från personalsystemet.

Adressering: Socialförvaltningen

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	7%	10,8%	↑

(utfall 2023 11,5%)

Kommentar/Analys (av utfallet)

Målet avser förvaltningen som helhet och nivån ligger marginellt lägre än utfallet 2022 och 2023 trots ett aktivt riktat arbete inom området vård och omsorg. Utfallet varierar dock mellan verksamhetsområdena där utfallet inom individ och familjeomsorg (IFO) ligger på 7,7% varav 50% består av långtidsfrånvaro, funktionsstöd 8,9%, varav 50% är långtidsfrånvaro och vård och omsorg 12% varav långtidsfrånvaron är dryga 30%.

Ökningen inom IFO, jämfört med tidigare år, är inte arbetsrelaterad och utifrån att verksamhetsområde IFO har relativt få medarbetare får en enskild medarbetares sjukfrånvaro stå påverkan på utfallet.

Inom Funktionsstöd har långtidsfrånvaron minskat mot föregående år vilket är ett resultat av ett aktivt riktat arbete.

I uppdraget med att stärka arbetsmiljöarbetet och minska sjukfrånvaron är chefernas förutsättningar en viktig faktor. Det är flera aspekter som påverkar förutsättningarna i ett chefsuppdrag, t. ex geografisk spridning, komplexitet i uppdrag, antal medarbetare och tillgång till stödfunktioner. Aktuella aspekter påverkar olika frågeställningar på olika sätt, men när det gäller möjligheten att arbeta aktivt mot en

hög sjukfrånvaro så krävs ett nära ledarskap, och ur det perspektivet är antalet medarbetare per chef en faktor som har betydelse för måluppfyllnad.

Inom förvaltningen är sjukfrånvaron högst inom verksamhetsområdet vård och omsorg vilket är det område där enhetscheferna har högst antal medarbetare inom sina uppdrag. Antal medarbetare per enhet inom vård och omsorg ligger mellan 30–50 där enheterna som ansvarar för särskilt boende har högst antal medarbetare per chef och det är även där de högsta nivåerna avseende korttidsfrånvaro återfinns.

HME resultatet från medarbetarundersökningen

Mål/indikator: Resultat från den årliga medarbetarundersökningen

Mått/metod: Resultat från den årliga medarbetarundersökningen - indexvärde

Adressering: Socialförvaltningen

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Målbeskrivning	75	saknas	

(utfall 2024 75*)

Kommentar/Analys

Medarbetarundersökning för 2024 är inte genomförd än varvid indikatorns resultat inte kan redovisas.

Målområde 2 – De kommunala kärnverksamheterna

Åtterrappport uppdrag från kommunfullmäktige

Mål 1:

Socialnämnden har en äldreomsorg som är trygg och väldimensionerad

Uppdrag: Socialnämndens arbete inom det förebyggande och rehabiliterande området, för att minska behov av vård och ge ökad livskvalité, ska redovisas till kommunfullmäktige. Effekter av arbetet samt eventuella trender ska redovisas.

Åtterrappport: Tidigare pågående aktiviteter pågår inom området vilket omfattar seniorkraft, som sker i samverkan med folkhälsoteamet, RF SISU och vårdcentralen där målet är att bryta ensamhet och isolering samt öka rörelseförmågan, anhörigstöd i egen regi samt i samverkan med Röda Korset, lunchmusik på sjöängen äntligen onsdag och seniorfestivalen.

Inom området anhörigstöd har det de fysiska gruppverksamheterna kompletterats med en digital arena för stöd, en bra plats och demenslotsen. Den här utvecklingen möjliggör att möta en bredare behovsbild samt möjliggör stöd till fler anhöriga än enbart via de fysiska grupperna.

Information till pigga 80 åringar kommer i år att införlivas i seniorfestivalen och äntligen onsdag har utvecklats med ett digitalt kunskapshöjande inslag genom samarbete med senior Net.

Under den inledande delen av året har förvaltningen även tagit fram ett projektdirektiv inom det förebyggande och hälsofrämjande arbetet som fokuserar på arbetsterapeutens kompetens inom området. Projektet heter rätt insats i rätt tid och innebär övergripande beskrivet att en arbetsterapeutisk bedömning och hembesök ska genomföras vid ansökan om en trygghetsskapande insats inom hemtjänstuppdraget, med målbilden att kunna stärka individen förutsättning till ett självständigt liv i sitt eget boende. Projektet pågår under 6 månader med start 1 sep.

Effekter av aktuella insatser synliggörs över tid men att arbeta hälsofrämjande och förebyggande är ett viktigt incitament för att förskjuta ett kommande behov av vård och omsorg och ligger i linje med omställningen mot en Nära vård. Utifrån resultat från kostnad per brukare framgår att Askersund har en något lägre andel individer med hemtjänstinsats än förväntat ur ett nationellt jämförande perspektiv.

Det är en positiv trend avseende medverkan och deltagande på aktuella aktiviteter och det finns ett behov av att fortsätta utveckla vår mötesplats äntligen onsdag vilket kommer att möjliggöras genom länsgemensamma stimulansmedel under hösten 2024 och 2025.

Mål 2:

Alla invånare ska ha en meningsfull sysselsättning och i förlängningen nå egen försörjning

Uppdrag: Socialnämnden och kommunstyrelsen ska gemensamt redovisa till kommunfullmäktige det arbete som görs mot ungdomar och vuxna som riskerar att inte nå målet. Redovisa effekter av arbetet och eventuella trender.

Åtterrappport: Aktuellt uppdrag möts primärt upp genom förvaltningens ungdomscoach, vars uppdrag är att verka förebyggande inom den sociala insatsarenan där insatserna bygger en stor del på samverkan och samarbete med andra viktiga aktörer, till exempel barn och utbildningsförvaltningen, förvaltningen för kultur, evenemang och fritid samt polisen.

Målbild är tidig upptäckt och motivation till tidiga insatser för att undvika mer omfattande behov längre fram i livet. Utifrån att tjänsten har varit vakant sedan april så har det inte initierats några nya aktiviteter inom området. Fokus fram tills vakanshållningen har varit medverkan i skolsocialt team, specifikt insatser för elever med hög frånvaro, samt gruppverksamhet på skolorna, Åsbro, Närlunda och Rönneshytta. Gruppverksamheterna har varit riktade mot barn till separerade föräldrar samt konceptet "kärlek börjar aldrig med bråk".

Målområde 4 – Specifika utvecklingsområden

Mål 1:

Digitaliseringen ska öka

Uppdrag: Socialnämnden ska ta fram en strategi och plan för hur verksamheten i det ordinarie arbetet främjar digitala lösningar.

Åtterrappport: Aktuell plan kommer att revideras under hösten

Socialnämndens egna formulerade mål och indikatorer utifrån aktuella målområden

Målområde 1 - God ekonomisk hushållning

Mål och indikator 1: - bäring på kommunfullmäktiges mål avseende att socialnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

Personalomsättning – andel av medarbetare som slutat genom egen uppsägning ska minska och nå en nivå som är att betrakta som en sund personalomsättning.

Metod/mått: Data ur personec - procent

Adressering: Socialförvaltningen

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Personalomsättning i procent	12	8,7%	↑

(utfall 2023 14%)

Kommentar/Analys

Personalomsättningen beskriver andel tillsvidareanställda medarbetare som avslutat sin anställning i förvaltningen och kommunen under januari till och med juni 2024 av orsaken egen begäran, pension eller uppsägning på initiativ av arbetsgivaren.

Tidigare års höga omsättning av chefer inom socialförvaltningen avstannade i början på 2023 och det är fortsatt stabilt inom chefsuppdragen i förvaltningen.

Förvaltningens analys är att den ökade stabiliteten inom ledning och styrning har påverkat medarbetarnas arbetssituation positivt vilket har påverkat utfallet. Den ökade stabiliteten har även påverkat möjligheten att arbeta aktivt med arbetsrättsliga behov i relation till anställning, vilket under året har resulterat i uppsägningar på arbetsgivarens initiativ.

Den högsta personalomsättningen inom förvaltningen återfinns inom vård och omsorg.

Totalt antal individer som avslutat sin anställning i förvaltningen och kommunen under januari till juni är 37 individer.

En viss personalomsättning är naturligt och kommer alltid att finnas.

Mål och indikator 2: bäring på kommunfullmäktiges mål avseende att socialnämnden har en effektiv resursanvändning och hög kvalitet i sina verksamheter.

Den indirekta och direkta brukartiden inom hemtjänstens verksamhetsområde ska ligga på en nivå som är resurseffektiv givet förutsättningarna.

Metod/mått: Data ur systemet Time Care planering – procent

Adressering: Socialförvaltningen

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Direkt och indirekt brukartid	65%	80%	↑

(utfall 2023: 73%)

Kommentar/Analys

Den direkta och indirekt brukartiden inom hemtjänstens uppdrag har ökat och uppnår den angivna målnivån. Ett prioriterat och tydligt målinriktat arbete med att öka effektivitet i uppdraget samt att enheten har en stabilitet i chefsgruppen sedan januari 2023 är faktorer som påverkar indikatorn positivt.

Att effektiviteten i hemtjänstens utförande har ökat under året styrks även av resultatet från arbetet med kostnad per brukare. Fortsatt effektiviseringsbehov finns och resultatet från kostnad per brukare kommer att ligga till grund för det fortsatta effektiviseringsarbetet inom upphemtjänstens uppdrag.

Mål och indikator 3: bäring på kommunfullmäktiges mål avseende att socialnämnden har en effektiv resursanvändning och hög kvalitet i sina verksamheter.

Genomförande av internkontroll utifrån angivna kvalitetsmått.

Metod/mått: Mätning av egenkontroller - procent

Adressering: Socialförvaltningen

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Egenkontroller utförs enligt rutin	100	100	↑

(utfall 2023 78,5%)

Kommentar/Analys

Målinriktat arbete inom området i samspel med förenklad administrering och stabilitet inom chefsuppdragen har lett till måluppfyllelse.

Mål och indikator 4: bäring på kommunfullmäktiges mål avseende att socialnämnden har en effektiv resursanvändning och hög kvalitet i sina verksamheter.

Upplevelsen av kvalitet från de personer som använder socialnämndens tjänster.

Metod/mått: Data från nationell brukarundersökning via Kolada – procent

Adressering: Verksamhetsområdet Vård och omsorg och funktionsstöd

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Andel personer på särskilt boende som upplever att personalen alltid/oftast tar hänsyn till brukarens önskemål om hur hjälpen ska utföras	85%	Resultat saknas	
Andel personer på särskilt boende som är ganska/mycket nöjda med sitt boende.	85%	Resultat saknas	
Andel personer på särskilt boende som är nöjd/mycket nöjd med de aktiviteter som erbjuds på sitt boende	65%	Resultat saknas	
Andel personer med hemtjänst som upplever att personalen tar hänsyn till brukarens åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras	89%	Resultat saknas	
Andel personer med hemtjänst som är ganska/mycket nöjda med hemtjänsten	85%	Resultat saknas	
Andel brukare som trivs på sin dagliga verksamhet utifrån LSS	70%	Resultat saknas	
Andel brukare inom daglig verksamhet LSS som får bestämma om saker som är viktiga	70%	Resultat saknas	
Andel brukare som känner sig trygg med personalen hemma - gruppboende	70%	Resultat saknas	

Kommentar/Analys

Årets enkätundersökning genomförs under hösten 2024 varvid resultat saknas vid aktuell mätpunkt.

Målområde 2 - de kommunala kärnverksamheterna

Mål och indikator 1: bäring på kommunfullmäktiges mål avseende att socialnämnden har en äldreomsorg som är trygg och väldimensionerad

Tillgodose den enskildes behov av trygghet vid hemgång från slutenvård genom insatsen trygg hemgång

Metod/mått: Verksamhetssystem – antal beslut om trygg hemgång

Adressering: Individ och familjeomsorg

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Antal verkställda beslut om trygg hemgång	Öka jmf utfall 2023	48	↑

(utfall 2023: 36)

Kommentar/Analys

Tydlig rutin samt en känsla av trygghet hos biståndshandläggarna avseende att insatsen är effektiv och välfungerande för brukarna, vilket ha påvisats genom utvärdering, har påverkat utfallet positivt. Samverkan mellan, och förståelsen för, myndighetsutövningens och utförandeverksamhetens olika uppdrag har ökat vilket har lett till en positiv utveckling av insatsen. Prognos för året är 80 beslut.

Mål och indikator 2: Bäring på kommunfullmäktiges uppdrag avseende att socialnämnden ska ha ett rehabiliterande och sjukdomsförebyggande förhållningssätt i sina verksamheter.

Stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv utifrån den enskildes behov och resurser genom upprättande av genomförandeplan.

Metod/mått: Verksamhetssystem – andel individer %

Adressering: Vård och omsorg, funktionsstöd och IFO

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Andel individer med aktuell genomförandeplan	100	90	↑

(utfall 2023 85%)

Kommentar/Analys

Målinriktat arbete inom området i samspel med förenklad administrering och stabilitet inom chefsuppdragen har lett till ökad måluppfyllelse. Nästan hälften av förvaltningens enheter har full måluppfyllelse inom området. Enhet vuxen inom individ och familjeomsorgen är inte inkluderat i

resultatet då de dokumenterar sina planerade interna insatser enligt annan rutin. Dock ska ett utvecklingsarbete ske under hösten med målbild att rutin för genomförandeplan även ska omfatta den enheten.

Inom verksamhetsområde vård och omsorg är bedömningen att kravet på fast omsorgskontakt kommer att stötta processen positivt mot måluppfyllnad.

Gemensamt utvecklingsarbete för samtliga enheter är att aktuella genomförandeplaner tydlig ska påvisa ett personcentrerat arbetssätt. Kartläggning av ett nuläge kommer att ske under hösten.

Mål och indikator 3: bäring på kommunfullmäktiges mål avseende att socialnämnden har en effektiv resursanvändning och hög kvalitet i sina verksamheter

Andel familjehem i egen regi ska öka

Metod/mått: Data från verksamhetsstödsystem – andel %

Adressering: Individ och familjeomsorg

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Andel familjehem i egen regi ska öka	100	62%	↑

(utfall 2023: 53%)

Kommentar/Analys

5 av 13 familjehem (SoL och LVU) är genom konsulentstödda familjehem och samtliga insatser har en behovsbild som förvaltningen inte kan möta i egen regi. Utgångspunkten vid placeringar är alltid att sträva mot familjehem i egen regi men utifrån den ökning avseende komplexa behovsbilder så är det att betrakta som ett normalläge med enstaka placeringar i externa konsulentstödda familjehem. Detta innebär att målbilden inte kommer att uppnås under året.

Mål och indikator 4: bäring på kommunfullmäktiges mål avseende att socialnämnden har en effektiv resursanvändning och hög kvalitet i sina verksamheter samt målet att alla invånare ska ha en meningsfull sysselsättning och i förlängningen nå egen försörjning.

Antal individer under 25 år som har erhållit försörjningsstöd längre än 3 månader ska minska

Metod/mått: Data från verksamhetsstödsystem – antal

Adressering: Individ och familjeomsorg

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Antal individer som är under 25 år och som erhållit försörjningsstöd längre än 3 månader	10	7	↑

(utfall 2023: 15)

Kommentar/Analys

Aktivt arbete med målgruppen med målsättningen att öka förutsättningarna till självförsörjning har skett inom enheten för försörjningsstöd, delvis med stöd av analysmaterial från kostnad per brukare. Arbetet kommer att fortgå under hösten och planering finns kring extern samverkan för individer i riskzon med fokus på sysselsättning. Riktlinjerna för försörjningsstöd har reviderats under året vilket stärkt förutsättningarna avseende att arbeta rättssäkert och målinriktat.

Målområde 4 - Specifika utvecklingsområden

Mål och indikator 1: Bärning på kommunfullmäktiges mål avseende att digitaliseringen inom socialnämnden ska öka

Antal individer inom vård och omsorg med tillsyn via trygghetskamera

Metod/mått: Data från timecare planering – antal individer med tillsyn via trygghetskamera

Adressering: Vård och omsorg

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Antal individer med tillsyn via tillsynskamera	öka	2	↓

(utfall 2023: 3)

Kommentar/Analys

Behov av en förnyad upphandling har inte möjliggjort ett aktivt utvecklingsarbete inom området.

Upphandlingen slutfördes under juni vilket ger förutsättningar till ett mer riktat utvecklingsarbete inom området under hösten.

Mål och indikator 2: Bärning på kommunfullmäktiges mål avseende att digitaliseringen inom socialnämnden ska öka.

Antal beslut genom förenklad biståndsbedömning ska öka

Metod/mått: Data från verksamhetsstödsystem – antal

Adressering: Individ och familjeomsorg

	Mål 2024	Utfall DÅ 2024	Måluppfyllelse
Antal beslut om förenklad biståndsbedömning ska öka	öka	40	↑

(utfall 2023: 2)

Kommentar/Analys

Aktiv reaktivering av tjänsten har skett och utfallet påvisar att det är en välfungerande möjlighet som tydligt förbättrat möjligheten till en snabb och effektiv handläggning för aktuella insatser samt en mer tillgänglig socialtjänst för våra medborgare.

Övergripande perspektiv (folkhälsa, tillgänglighet, allas lika värde)

Sedan tidigare har fler lokaler tillgänglighetsanpassats och under året har socialförvaltningen påbörjat arbetet med att identifiera eventuellt nya målgrupper och behov inom förvaltningens uppdrag. En ny hemsida som utgår från funkastrukturen lanserades under föregående år för att möjliggöra en mer tillgänglig information, vilket är ett arbete som har utvecklats ytterligare under året.

Brukarråd är infört inom funktionsstöd verksamhetsområde som ett led i att öka delaktigheten hos våra brukare. Hälsoperspektivet kommer även att inkluderas tydlig under hösten inom funktionsstöd där en studiecirkel ”hälsan spelarroll” ska genomföras.

Uppföljning av socialnämndens tilldelade uppdrag till förvaltningen

Uppdrag	Uppföljning per 31 augusti 2024
<p>1) Stärka arbetsmiljöarbetet för att på så sätt skapa attraktiva och hälsosamma arbetsplatser</p> <p>Aktiviteter på förvaltningsövergripande nivå för att nå måluppfyllnad i uppdraget</p> <ul style="list-style-type: none"> - Öka frisknärvaron - Arbeta med kulturfrågan, hur är vi mot varandra, hur tar vi ansvar för vårt uppdrag och hur stärker vi det positiva klimatet och ”vi-känslan” - medarbetarprogrammet kommer att ingå i aktiviteten - Identifiera, analysera och skapa åtgärder utifrån avslutningssamtal med medarbetare 	<p>Samtliga enheter har påbörjat eller planerat för ett genomförande av medarbetarprogrammet</p> <p>En digital avslutningsenkät är skapad där resultaten av samtalen aggregeras och analys och åtgärder möjliggörs.</p> <p>Gemensam information till, och dialog med, samtliga medarbetare med fokus på vårt gemensamma uppdrag samt den fakta vi har att förhålla oss till kopplat till demografiska utmaningar.</p>
<p>2) Genomföra åtgärder och aktiviteter som bidrar till att behålla och utveckla medarbetarna samt matcha kompetensförsörjning mot verksamhetens behov. Detta med syfte att öka kvaliteten och måluppfyllnaden i socialnämndens verksamheter</p>	<p>Yrkesresan för verksamhetsområde funktionsstöd ska genomföras under året vilket är en omfattande kompetenshöjande insats som kommer att prioriteras under året. Beslut är taget och planering för verkställighet pågår.</p>

Uppdrag	Uppföljning per 31 augusti 2024
<p>Aktiviteter på förvaltningsövergripande nivå för att nå måluppfyllnad i uppdraget</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktivt arbete utifrån SKR:s 9 strategier för kompetensförsörjning 1. använd kompetensen rätt, 2. förläng arbetslivet, 3. prioritera arbetsmiljöarbetet, 4. rekrytera bredare, 5. stärk ledarskapet, 6. stöd medarbetarnas utveckling, 7. sök nya samarbeten, 8. utnyttja tekniken smart, 9. öka heltidsarbetet. - Ta fram en plan för kompetenshöjande insatser inom området yrkessvenska 	<p>Vakanta tjänster inom funktionsstöd har konverterats om till stödpedagogstjänster för att bättre möta målgruppens behov.</p> <p>Kompetenstrappa är framtagen inom vård och omsorg</p> <p>Plan för kompetenshöjande insatser inom området yrkessvenska är framtagen och utbildningsinsatser har genomförts.</p> <p>Arbetet utifrån SKR:s strategier för kompetensförsörjning är en ständigt pågående process</p>
<p>3) Se över chefsuppgifterna i syfte att skapa goda organisatoriska förutsättningar för ett hållbart ledarskap, vilket är en förutsättning för hög frisknärvaro på enheterna samt för ökad kvalitet i verksamheterna.</p> <p>Aktiviteter på förvaltningsövergripande nivå för att nå måluppfyllnad i uppdraget</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genomföra regelbundna mätningar av chefernas organisatoriska och sociala arbetsmiljö - Identifiera och reducera administrativa chefsuppgifter som inte skapar värde i relation till verksamhetens mål och/eller uppdrag - Identifiera, analysera och skapa åtgärder utifrån medarbetarsamtal och avslutningssamtal med chefer. 	<p>En första mätning av chefernas organisatoriska förutsättningar är genomförd och behov av åtgärder är identifierade inom primärt områdena återhämtning och påverkan i sin egen yrkesvardag.</p> <p>Administrativa uppgifter för förvaltningens chefer är reducerade, primär i relation till uppföljning av egenkontroller, internkontrollplan och verksamhetsplan.</p> <p>Det har inte varit någon chefsrotation under året och medarbetarsamtalen kommer att äga rum på hösten och då kommer eventuella behov att samlas.</p>
<p>4) Konkretisera vad som är att betrakta som det kommunala ansvaret samt vilken service och ambitionsnivå som rimlig när resurserna ska räcka till fler.</p> <p>Aktiviteter på förvaltningsövergripande nivå för att nå måluppfyllnad i uppdraget</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uppdatera socialnämndens vägledande riktlinjer för biståndsbedömning och LSS-insatser. - Uppdatera och revidera servicedeklarationer och handlingsplaner. 	<p>Revidering av socialnämndens vägledande riktlinjer för biståndsbedömning, ekonomiskt bistånd, socialpsykiatri och LSS insatser är genomförd.</p> <p>Uppdatering och revidering av servicedeklarationer och handlingsplaner pågår och planeras bli klart under året.</p>

Uppdrag	Uppföljning per 31 augusti 2024
<p>5) Ta fram en nämndspecifik resursfördelningsmodell</p> <p>Aktiviteter på förvaltningsövergripande nivå för att nå måluppfyllnad i uppdraget</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fortsätta arbetet med att ta fram en resursfördelning modell - Integrera resultat från kostnad per brukare i arbetet med resursfördelningsmodell 	<p>Arbete pågår med att ta fram en resursfördelningsmodell inom hemtjänstens uppdrag där resultatet för kostnad per brukare finns med i arbetet.</p>

Delårsresultat och prognos

(tkr)	Utfall 2024-08-31	Helårs- Prognos 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse
Intäkter	41 252	50 528	42 857	7 671
Kostnader	-263 359	-386 505	-361 234	-25 271
<i>varav personalkostnader</i>	<i>-187 372</i>	<i>-281 992</i>	<i>-250 525</i>	<i>-31 467</i>
<i>varav kapitalkostnader</i>	<i>-1 406</i>	<i>-2 059</i>	<i>-2 059</i>	<i>0</i>
Resultat	-222 107	-335 977	-318 377	-17 600

Socialförvaltningen visar per sista augusti ett ekonomiskt underskott om -10,2 mnkr. Både kostnader och intäkter inom förvaltningen har, vid jämförelse mot delåret år 2023, minskat. Gällande de minskade intäkterna så har förvaltningen beviljats mindre statsbidrag. Det minskade utfallet på kostnader avser främst lägre personalkostnader men även inköp av hyrpersonal. Det prognostiserade underskottet på helår uppgår till -17,6 mnkr. I förhållande till föregående årsresultatet motsvarar det en lägre avvikelse mot budget med ca 7,5 mnkr.

Intäkterna per sista augusti är betydligt högre än budgeterat och avvikelsen uppgår till 12,7 mnkr, vilket visar på en större avvikelse i jämförelse med tabellen ovan. I tabellen ovan ingår inte avvikelsen på integrationsverksamheten fördelat på kostnad och intäkt, då verksamheten aldrig upparbetar en total budgetavvikelse i samband med bokslut. Avvikelsen på intäkterna beror främst på att verksamheten mottagit statsbidrag under året som inte finns i budget. De största bidragen är att minska andelen timvikarier 3,3 mnkr, säkerställa en god vård och omsorg till äldre på 3,3 mnkr, äldreomsorgslyftet på 0,9 mnkr. Men förvaltningen har beviljats betydligt lägre bidrag under 2024 än 2023.

Likt tidigare år har förvaltningen upparbetat ett stort underskott på ekonomiskt bistånd som avser försörjningsstöd samt bostad, där utfallet uppgår till 4,2 mnkr i jämförelse med budget på 3 mnkr. Utfallet ligger på en marginellt lägre nivå i jämförelse med samma period 2023.

Personalkostnaderna är per sista augusti 9,7 mnkr högre än budget och budgetavvikelsen har minskat betydligt i jämförelse med föregående år. Del av avvikelse finansieras med statsbidrag från främst Socialstyrelsen. De höga personalkostnaderna beror till stor del på att verksamheterna har planerat med för hög grundbemanning i förhållande till budget, utöver det tillkommer sedan vikariekostnader vid frånvaro. I jämförelse med föregående år har kostnaderna för övertid minskat med 1,5 mnkr för ordinarie personal. Det är framför allt inom VoO som övertiden har upparbetats. Det är fortsatt svårt att få tag på rätt kompetens och yrkeskategorier, både för ordinarie och vikarier.

Under året har det fortsatt förkommit behov av inhyrd personal, främst inom sjuksköterskeverksamheten. Alla hyrsköterskor är avslutade från och med september.

Vidtagna åtgärder för att hålla driftbudgeten vid befarat underskott

- Aktivt arbete med att följa upp sjukfrånvaro och pågående rehabiliteringsbehov.
- Fortsatt fokus på att få till en bra planering för att optimera resursanvändningen.
- Åtgärder för att identifiera och korrigera omotiverade kostnadsposter, i relation till biståndsbedömda insatser.

- Öka medvetenheten kring det ekonomiska läget i förvaltningen för att höja medvetenheten kring vad respektive medarbetare kan göra för att bidra till ett minskat underskott.
- Öka förvaltningens delaktighet och arbetssätt för att förbättra förutsättningarna vid upphandling av nya varor och tjänster.
- Identifiera förvaltningens grundbehov av personell resurs i relation till socialnämndens uppdrag.
- Fortsatt arbete med genomlysning av förvaltningens verksamheter genom kostnad per brukare i samarbete med ensolution.
- Genomförande av vårdtyngdsmätning.

Driftredovisning 2024

I tabellen nedan redovisas utfall, prognos, budget och förväntad budgetavvikelse för helår på två positionsverksamhetsnivåer. Eftersom verksamhet 51* är av betydande storlek så särredovisas den i tabellen särredovisning verksamhet 51*.

Verksamhet	Utfall	Prognos	Budget	Avvikelse
10 Nämnd och styrelseverksamhet	-573	-934	-904	-30
51 Äldreomsorg/LSS	-169 098	-255 123	-245 093	-10 030
55 Vård vuxna missbruksproblem	-1 360	-2 225	-2 125	-100
56 Barn- och ungdomsvård	-9 229	-13 851	-8 501	-5 350
57 Övr. insatser vux/Eko bistånd	-4 483	-6 586	-4 786	-1 800
60 Flyktingmottagande	-31	-48	-48	0
92 Gemensamma verksamheter	-37 333	-57 210	-56 920	-290
Summa	-222 107	-335 977	-318 377	-17 600

Särredovisning verksamhet 51*	Utfall	Prognos	Budget	Avvikelse
Äldreomsorg	-0	-543	757	-1 300
Hemtjänst i ordinärt boende ink natt	-41 672	-63 486	-63 506	20
Trygghetslarm	-841	-1 339	-1 039	-300
Korttidsboende / Korttidsvård	-7 165	-10 278	-9 928	-350
Dagverksamhet, ordinärt boende	-847	-1 311	-1 311	0
Särskilt boende/annat boende	-58 661	-86 033	-81 983	-4 050
Sjuksköterskeverksamhet	-13 147	-19 692	-19 692	0
Inkontinens, rehab, omvårdnad	-4 953	-7 086	-6 686	-400
Långvarig psykisk störning	-3 863	-5 944	-6 904	960
Bostadsanpassningsbidrag	-498	-1 500	-1 500	0
Boende enl. LSS för vuxna	-19 658	-28 631	-27 071	-1 560
Boende enligt LSS för barn och unga	-1 683	-2 400	0	-2 400
Personlig assistans enl. LSS/SFB	-9 419	-16 143	-15 843	-300
Daglig verksamhet enligt LSS	-4 504	-7 127	-6 577	-550
Ledsagare, kontaktpersoner	-576	-1 022	-1 147	125
Korttidsvistelse utanför egna hemmet	-1 611	-2 588	-2 663	75
Summa	-169 098	-255 123	-245 093	-10 030

Verksamhetsanalys driftbudget 2024, tkr

Verksamhetskod		Årsprognos 2024	Budget 2024	Nettoavvikelse mot budget
Nämnd och styrelseverksamhet	Intäkt	0	0	-30
	Kostnad	-934	-904	
Avser arvoden främst under första halvåret. I samband med ny nämnd genomfördes utbildning.				

Äldreomsorg/LSS	Intäkt	46 758	34 078	-10 030
	Kostnad	-301 881	-279 171	
<p>Högre utfall än budget på intäkter som främst avser bidrag från Socialstyrelsen inom VoO. De största är minska andelen timvikarier (6,4 mnkr), säkerställa god vård och omsorg (6 mnkr), äldreomsorgslyftet (1,5 mnkr). Inom dagligverksamhet överskott på intäkter för HAB ersättning (+350). Högre debiterade hemtjänstavgifter + 1 mnkr.</p> <p>Underskott på personalkostnader inom äldreomsorgen som beror på en högre grundbemanning än vad budget medger. Högt utfall på övertid samt hög sjukfrånvaro, men lägre personalkostnader och övertid i jämförelse med föregående år. Inom korttidsboendet har verksamheten haft fler boendeplatser än vad budget baseras på under årets första månad. Underskott på driftskostnader för skyddsmaterial, brandskydd, reparationskostnader. Höga kostnader för konsultsköterskor inom SSK.</p> <p>Inom gruppboende har samtliga boenden en högre grundbemanning än budget. Avvikelse inom boende enligt LSS för barn avser externa placeringar som verkställdes under 2022 och saknas i budget.</p>				

Vård för vuxna med missbruksproblem	Intäkt	60	0	-100
	Kostnad	-2 285	-2 125	
<p>Överskott på intäkter för återsökt moms för placeringar.</p> <p>Underskott på externa placeringar om de som är verkställda fortlöper året ut, finns stor osäkerhet i det. Underskott på hyra av digitalt behandlingshjälpmedel, previct.</p>				

Barn- och ungdomsvård	Intäkt	600	240	-5 350
	Kostnad	-14 451	-8 741	
<p>Överskott på intäkterna avser återsökt av moms på externa placeringar.</p> <p>Underskott på grund av högre kostnader för placeringar än i förhållande till budget. Det avser både egna familjehem samt externa placeringar. Prognos är högst osäker.</p>				

Verksamhetskod		Årsprognos 2024	Budget 2024	Nettoavvikelse mot budget
Övr. insatser vuxna/Ekonomiskt bistånd	Intäkt	2 036	1 596	-1 800
	Kostnad	-8 622	-6 382	
En förväntad negativ budgetavvikelse på hyror som förvaltningen hyr ut i andra hand.				
Högre utfall för ekonomiskt bistånd än förhållande till budget, men kostnaden har gått ner i jämförelse med föregående år. Lägre utfall på hyror för lägenheter som hyrs ut i andra hand då flertalet sagt upp under året.				

Gemensamma verksamheter	Intäkt	1 074	1 204	-290
	Kostnad	-58 284	-58 124	
Förvaltningen har beviljats bidrag för att finansiera personalkostnader, men det genererar en negativ avvikelse mot budget då anställningen påbörjades efter sommaren.				
Ökade personalkostnader som finansieras med statsbidrag inom VoO. Vakant enhetschef inom IFO. Högre kostnader än budget för licenser och systemkostnader. Högre personalkostnader än budgeterat inom trygghemgång samt bemanningsplaneringen.				

Äldreomsorg innefattar flera mindre verksamheter såsom kulturråd, sjukhusvård med mera. Prognosen förutsätter att verksamheten inte kommer att belastas med betalningsansvar från regionen. Här finns en planeringsreserv som förväntas nyttjas för oförutsedda kostnader som uppkommit under året.

Hemtjänst inklusive nattpatrull

Prognos på intäkter som kraftigt förväntas överstiga budget (4,5 mnkr) och avser främst bidrag från Socialstyrelsen. De största bidragen är minska andelen timvikarier (2,4 mnkr) äldreomsorgslyftet. Under året har intäkterna på hemtjänstavgifterna ökat per månad, vilket är en effekt av arbetet med att säkerställa att alla insatser debiteras.

På kostnadssidan är det personalkostnader som genererar ett högre utfall än budget. Inom de centrala grupperna har verksamheten planerat med fler årsarbetare än budget för att kunna möta upp behovet var brukartimmar. Övertiden uppgår till 0,6 mnkr. Fortsatt höga kostnader för externt köp av tjänst för att lösa bemanning vid ett specialärende. Ett överskott på driftskostnader i form av engångsartiklar, såsom handskar, skoskydd, engångsförkläden med mera.

Trygghetslarm

Ett förväntat underskott då budgeten är otillräcklig i förhållande till behov. Både antal och pris har ökat i jämförelse med föregående år. Under 2024 har en ny upphandling slutförts vilket medför dubbla kostnader under ett par månader i samband med installation. Den löpande driftskostnaden per månad minskar under hösten. I jämförelse med 2023 har förvaltningen ca 13 fler enheter per månad.

Korttidsboende

Inför 2024 fastställdes antalet platser till 14 och verksamheten fick förstärkt personalbudget. Verksamheten förväntas överskrida sin personalbudget vilket främst beror på högre vikariekostnader under sommaren i förhållande till avsatt budget. Under hösten kommer en sänkning av grafen att genomföras vilket förväntas leda till minskade personalkostnader. Variationen i behovet av personal

kommer att pareras med vikarier. Verksamheten har lägre personalkostnader i jämförelse med föregående år på grund av minskade antalet platser. Överskott på intäkterna uppgår till 0,7 mnkr och avser bidrag från Socialstyrelsen.

Särskilt boende

Särskilt boende förväntas generera en negativ budgetavvikelse vid årets slut. Samtliga enheter överskrider sin personalbudget och de beror i huvudsak på att verksamheten planerar med för hög grundbemanning i jämförelse med budget. Under året har ett aktivt arbete pågått med att justera ned grafen och grundbemanningen. Arbetet kommer att fortlöpa under hösten vilket förväntas generera lägre personalkostnader under kommande månader. Övertid förkommer fortsatt frekvent men har minskat med ca 1 mnkr i jämförelse med samma period föregående år. Vikariekostnaderna har ökat i jämförelse med föregående år, främst under sommaren. Men under föregående år hade verksamheten hög övertidskostnad under sommaren i stället.

Verksamheten lyfter att man upplever att vårdtyngden ökat och att brukare är vid sämre hälsa. Utifrån det kommer en vårdtyngdsmätning att genomföras under hösten. Sjukfrånvaron har varit hög under året och är ett fortsatt prioriterat område. Den höga sjukfrånvaron genererar merkostnader i form av sjuklön och timavlönande. Under året har även ett extra ordinärt ärende varit kostnadsdrivande.

Här finns även ett överskott på intäkter som främst avser bidrag från Socialstyrelsen för att minska andelen timvikarier (1,7 mnkr). Det finns även flera medarbetare som läst på äldreomsorgslyftet (0,9 mnkr). Det är totalt sett en minskning av intäkter i jämförelse med föregående år, vilket främst beror på att verksamheten inte beviljades bidrag för att minska andelen timvikarier inom VoO under 2024/2025.

Fortsatt underskott på driftskostnader i form av engångsartiklar, såsom handskar, skoskydd, engångsförkläden med mera. Det förekommer även kostnader för onormalt slitage av lokaler samt inköp av brandskyddsutrustning, madrasser och hjälpmedel.

Kundförlusterna uppgår till 163 tkr vilket motsvarar en minskning på 100 tkr i jämförelse med föregående år.

Sjuksköterskeverksamheten

Verksamheten har under året haft högre behov av personal än vad budgeten medger. Den nya organisationen verkställdes under våren. Nya medarbetare har börjat under våren och sommaren vilket inneburit merkostnader i samband med introduktion. Samtliga konsultsköterskor är avslutade och behov av konsultsköterskor fanns under sommaren för att lösa semestern, vilket medfört höga kostnader.

Omställningsarbetet i organisationen kommer att finansieras via statsbidrag från Socialstyrelsen som på helår förväntas uppgå till 1,7 mnkr. Utöver det har verksamheten beviljats generellt bidrag för att utöka med sjuksköterskor inom särskilt boende på ca 1,5 mnkr. Totalt sett förväntas bidrag minska med ca 6 mnkr i jämförelse med föregående år, på helår.

Inkontinens, rehab, omvårdnad

Inom rehab har verksamheten tilldelats bidrag från Socialstyrelsen på 0,6 mnkr som finansierar en personalkostnad för ett projekt som genomförs under året. Inom rehabiliteringen har verksamheten fler medarbetare anställda än budget, då man historiskt haft hög frånvaro. I år förväntas verksamheten upparbeta ett underskott på personalkostnaderna.

Inkontinenshjälpmedel kommer att överstiga budget med ca 0,2 mnkr. Det här är en post som påverkas av prisökningar i omvärlden som är svåra att påverka. Förvaltningen bedömer att inköp ligger i relation till behov.

Verksamhet för personer med långvarig psykisk störning

Under året har förvaltningen arbetat med att se över behovet inom socialpsykiatri, både inom boendestöd och Svalan. Verksamheten är i ett omställningsarbete och genererar under året ett överskott på personalkostnaderna. Det är ännu oklart hur omställningsarbetet kommer att påverka kostnader under hösten, då det kan föreligga ett ökat behov inom boendestöd dels på grund av förändringar som sker inom Svalan. Överskottet förväntas uppgå till ca 1 mnkr men prognosen är högst osäker. Förvaltningen har haft kostnader för externt boendestöd som avslutas i juni, det påverkar prognosen och resultatet positivt då det tidigare förväntades kosta på helår.

Bostadsanpassningar

Förväntas hålla budget men denna post kan snabbt ändras då insatserna ofta genererar höga kostnader.

Boende enl. LSS för vuxna

Samtliga boenden överstiger sin personalbudget och har en planerad grundbemanning som är högre än budget. En av de största avvikelserna finns på TKV där budget är fortsatt låg i förhållande till antal brukare och typ av boende. Ekbacken genererar också ett underskott och har fortsatt en graf som överstiger budget. Arbete pågår att anpassa grafen utifrån förutsättningarna sedan ny brukare flyttat in. Prognosen har förbättrats för ekbackens helårs utfall då tidigare planerade grafökning ej är verkställd under hösten.

I jämförelse med föregående år har kostnader för övertid minskat med 100 tkr och vikariekostnader har ökat med motsvarande kostnad.

Boende enligt LSS för barn och unga

Avvikelsen beror på två placeringar som verkställdes under 2023. En av placeringarna har avslutats under våren och har positiv effekt på resultatet och på helårs prognosen.

Personlig assistans

Inom personlig assistans har det tillkommit två ärenden som inte finns med i budget. Ytterligare ett ärende fick ett nytt beslut under hösten 2023 som genererar högre kostnader för kommunen, där del av kostnaden saknas i budget. Utfallet på personalkostnaderna har varit lägre än tidigare uppskattat vilket har positiv inverkan på prognosen och resultatet. Utöver det har Försäkringskassan betalt tillbaka ersättning för ett ärende där de gjort en omvärdering av beviljade timmar. Det motsvarar ca 1,5 mnkr, men beslutet är överklagat. Prognosen på denna verksamhet är väldigt osäker utifrån överklagan.

Daglig verksamhet

Överskott på intäkter som avser beviljat statsbidrag avseende habiliteringsersättning från Socialstyrelsen (350 tkr) samt försäljning i caféverksamheten.

Överskott på personalkostnader på ekbackens dagliga verksamhet där det finns budget avsatt för vikarier men saknas utfall. Eventuella vikariekostnader har belastat boendet.

Ett väntat underskott för en extern placering som saknas i budget. Placeringen verkställdes hösten 2023 och skulle arbetas in i ordinarie budgetram.

Investeringar

(tkr)	Per 240831	Helårs- prognos	Budget 2024	Avvikelse
Nettoutgifter	-1 035	- 1 912	-2 300	388

Kommunen anser att värdet på en investering ska uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp och ha en livslängd om minst tre år.

Under året har ett inköp genomförts av en fåtölj med belysning och ljudeffekter som ska bidra till ett ökat välmående hos användaren. Inköpet finansieras av den årligen återkommande budget för It-teknik som förvaltningen tidigare har haft svårt att matcha mot behov.

Inom möbler, inventarier och inredning har inköp av nya lås genomförts till brukare inom hemtjänsten. Låsen är digitala och möjliggör för medarbetare att låsa upp dörren med mobiler. Flertalet av befintliga lås är gamla och byts därmed ut under 2024. Inköp av rullstolar med drivaggregat inom funktionsstöd har genomförts enligt plan för att möjliggöra att ta med brukare ut på promenader. Förvaltningen har fått information om behov av att byta ut maskiner på tvätteriet. Den totala budgeten för möbler, inventarier och inredning förväntas överskridas om ingen flytt av budget genomförs under hösten.

Budget för verksamhetssystem är årligen återkommande. Förvaltningen arbetar med att identifiera behov av system för att effektivisera sitt arbete och planerar för att köpa en ny modul inom HSL. Ambitionen är att genomföra investeringen under hösten men det är osäkert om det finns personella resurser för genomförandet. Kostnadsbilderna är i dagsläget oklar då offerter har efterfrågats.

Budget för fordon är årligen återkommande och är ursprungligen tänkt att nyttas vid eventuella utköp av leasingbilar. Inga utköp är planerade att genomföras. Förvaltningen ser över behov av andra fordonstyper, men det finns inga planerade inköp under hösten.

Budget för larm avser utbyte av trygghetslarm hos brukare. En upphandling har genomförts under året, och det nya avtalet gäller från sommaren. Förvaltningen kommer att upparbeta dubbla kostnader i en övergångsperiod vid leverantörsbyte men det belastar driften.

Budget för sängar och lyftar är årligen återkommande, men inget behov har ännu identifierats under 2024.

Budget för skrivare är ny för 2024. Flertalet inköp gjordes under 2023 så ännu har inget behov identifierats.

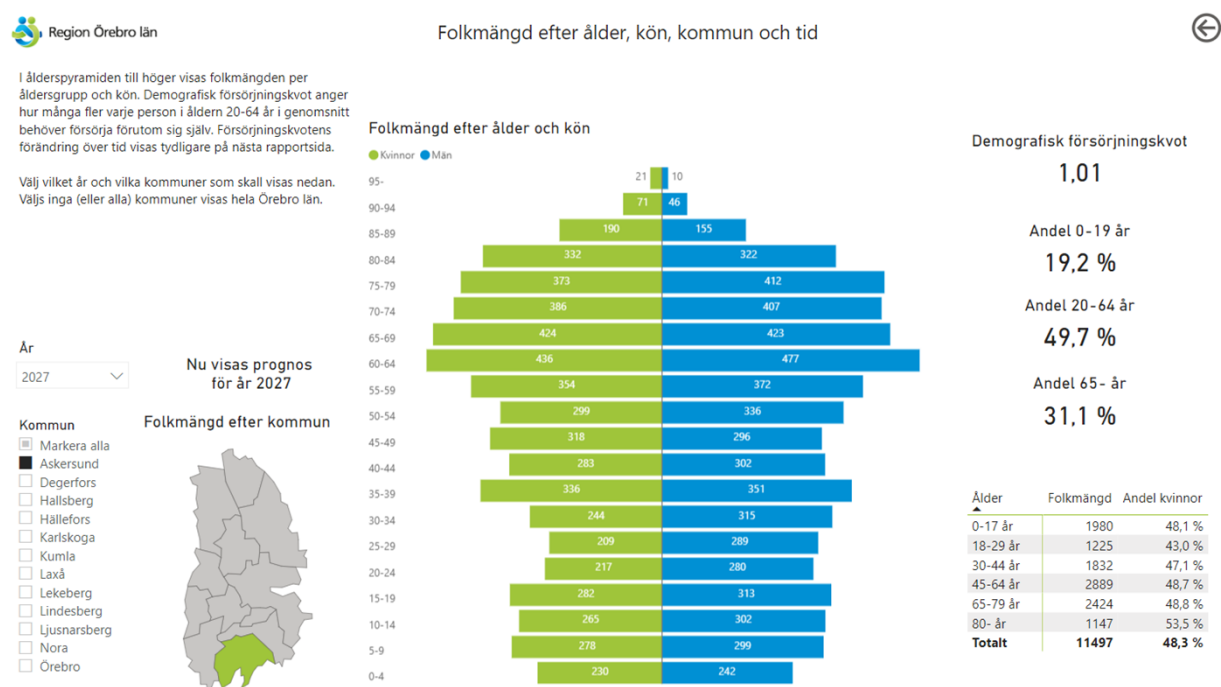
Investeringsanalys 2024, tkr			
Projekt	Årsprognos 2024	Budget 2024	Avvikelse budget
It-teknik äldrevård 2024	-65	-100	35
Ett förväntat överskott då budget inte var baserad på ett specifikt behov.			
Möbler, inventarier, inredning 2024	-400	-350	-50
Flertalet inköp är genomförda enligt plan. Fler inköp förväntas genomföras under hösten. Inköp av maskiner till tvätteriet förväntas överstig belopp som budget baserades på.			
Verksamhetssystem 2024	-700	-700	0
Ett planerat inköp av modul till HSE. Det är osäkert om det finns personella resurser för ett införande under hösten.			
Fordon 2024	0	-100	100
Inget behov av utbyte av bilar under hösten. Förvaltningen arbetar med att se över behov av andra fordonstyper än bilar.			
Larm 2024	-747	-900	153
Upphandling gällande trygghetslarm har pågått under året där installation pågår under hösten. Förväntas vara slutförd under året.			
Sängar och lyftar 2024	0	-100	100
Inga behov är identifierade för 2024.			
Skrivare 2024	0	-50	50
Inga behov är identifierade för 2024.			

Förväntad utveckling

Demografisk utveckling

Den demografiska utvecklingen med allt fler äldre i relation till färre i arbetsför ålder gör att vi kommer att behöva göra stora förändringar inom socialförvaltningen kommande år. Det kommer inte att finnas personal för att utföra den vård och omsorg och andra insatser som vi är vana vid att se idag. Digitala lösningar måste komplettera personella resurser och det finns en prognostisk osäkerhet avseende in vilken omfattning en ökad äldre befolkning kommer att påverka socialnämndens ansvarsområde. Utifrån SKR:s beräkningar så kommer andelen invånare i Askersunds kommun som är 80 år och äldre att öka med 60% fram till 2031 vilket är en hög andel sett till det nationella snittet på 47%. Dock kommer förändrade arbetssätt och en omförhandling av samhällskontraktet påverka omfattning och innehåll i behovsbilden framåt.

År 2023 var andelen kommuninvånare som var 65 år eller äldre 29,8 % medan [Region Örebro läns](#) befolkningsprognos uppskattar att andelen kommer att öka till 31,1 % år 2027. Det är en ökning i jämförelse med tidigare framtagna prognos. Det visar på ökad efterfrågan av socialförvaltningens tjänster.

Förändrade lagkrav

Regeringen har antagit lagrådsremissen avseende ny socialtjänstlag. Om lagförslaget blir antaget kommer det att ställas krav på att kommunerna ska arbeta ännu mer förebyggande, kunskapsbaserat, jämställt, jämlikt och tillgängligt med brukaren i fokus, samt ställa om från biståndsprövade till öppna insatser. Utredningens förslag är att den nya lagstiftningen ska träda i kraft i juni 2025. Bedömning och analys avseende resursbehov är i ett inledande skede i förvaltningen.

Utredningen om en ny äldreomsorgslag och stärkt medicinsk kompetens ”ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:4) ligger avvaktande för stunden och delar av aktuell utredning har införlivats i lagrådsremissen för ny socialtjänstlag.

Samsjuklighetsutredningen (SOU 2023:5 från delar till helhet) kan också komma att påverka det kommunala uppdraget då riktningen i utredningen innebär förändring av nuvarande uppdrag och ansvarsfördelning för målgrupp missbruk och samsjuklighet. Utredningens förslag är att delar av den nya lagstiftningen ska träda i kraft under 2024 och delar under 2025. Bedömning och analys avseende resursbehov har ännu inte genomförts inom förvaltningen.

Utredningen ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans (SOU 2023:9) föreslår bland annat att staten genom Försäkringskassan ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans, samt att kommunerna ska fortsätta att utföra personlig assistans om den enskilde begär det. Utredningen föreslår även att kommunerna inte längre ska vara skyldiga att medfinansiera de första 20 timmarna per vecka av assistansersättningen, samt att det statliga huvudmannaskapet ska träda i kraft den 1 januari 2026. Om utredningens förslag blir antaget kommer det att påverka socialnämndens uppdrag. Bedömning och analys avseende konsekvenserna av förslagen har ännu inte genomförts inom förvaltningen.

Ekonomi

De kommande åren förväntas flertalet bidrag från Socialstyrelsen bli generella i stället för riktade. Det innebär att bidragen kommer vara en del av den grundram som fullmäktige beslutar om i stället för att förvaltningen ansöker från Socialstyrelsen. Utifrån nuvarande känd information om beloppens storlek så förväntas den ramförstärkning framåt vara betydligt lägre än det totala belopp som förvaltningen beviljats från Socialstyrelsen de senaste åren. Det kommer försvåra socialförvaltningens ekonomiska förutsättningar framöver. Likt tidigare år är det svårt att få klarhet i vilka bidrag samt vilka belopp som förväntas vara aktuella under kommande år, vilket försvårar planeringsförutsättningarna mellan åren.

Integrationsuppdraget som finns i förvaltningen finansieras med bidrag från Migrationsverket. Historiskt sett har intäkterna täckt kostnaderna för den verksamhet som bedrivs men intäkterna har sjunkit de senaste åren. Under de kommande åren behöver förvaltningen minska kostnaderna om verksamheten inte ska finansieras från Socialförvaltningens budgetram. De största kostnaderna avser SFI samt personalkostnader.

Socialnämndens uppdrag påverkas av samhällsstrukturella förändringar vilket framåt kan föranleda förändrade, och eventuellt utökade behov, inom verksamhetsområde Individ och familjeomsorg. En mer komplex behovsbild, på individnivå, har redan noterats av förvaltningen likaså en förändrad behovsbild i relation till ansökningar om ekonomiskt bistånd, där trenden är att antalet nyansökningar ökar.

Driftbudget

Behov av personella resurser

Förvaltningen har under föregående identifierat att personalbudgeten är otillräcklig inom gruppbestäder i verksamhetsområdet funktionsstöd. Verksamheten arbetar aktivt med schemat, och att anpassa det efter de nya reglerna kring 11-timmars dygnsvila som började gälla under hösten 2023. Inom flertalet av våra gruppbestäder är inte budgeten rimlig. Tilldelningen behöver vara högre om vårdbehov ska kunna tillgodoses och samtidigt upprätta schema som uppfyller aktuella arbetstidslagar.

Förvaltningen har två verkställda vårdnadsöverflyttar som tidigare varit familjehem. Det innebär att de kommer att generera en kostnad för arvode och omkostnad fram tills dess att barnet är 21 år. Från 2025 kommer kostnaden minst uppgå till 362 tkr i arvode och omkostnad, utöver det tillkommer personalomkostnader. Utöver de två verkställda vårdnadsöverflyttarna finns det ytterligare två fall som kan resultera i en vårdnadsöverflytt under 2024, men där omfattningen på kostnaderna ännu är okänd. Om vårdnadsöverflytt kommer verkställas kommer det vara en bestående kostnad under flertalet år. Under året har det funnits ett stadigvarande behov av fler demensplatser inom särskilt boende än vad som finns i budget. Socialnämnden tog under våren beslut om konvertering av somatiskt inriktade

SÄBO platser till demensinriktade platser. Omställningen av platser till demens innebär ett behov av förstärkt budget då tilldelning per brukare är högre. Det kommer öka behovet av personal med minst 0,64 åa under 2025.

Förvaltningen påbörjade under 2023 en genomlysning genom kostnad per brukare med målbilden att ta fram ett faktabaserat underlag inför kommande budgetprocesser. Utfallet av genomlysningen identifierar områden där effektivisering kan vara genomförbar samt områden där effektivisering inte är möjlig trots budgetunderskott.

Ökade kostnader

Förvaltningen upphandlar trygghetslarm, och har i samband med det utökade området för att även inkludera andra digitala lösningar. Behovet att trygghetslarm kommer att kvarstå, och införandet av nytt avtal kommer medför dubbla kostnader per larm under ett par månader. Under 2025 förväntas den månatliga driftkostnaden att sjunka, men investeringen medför även ökade avskrivningskostnader. Förhoppningen och ambitionen är att upphandlingen ska bidra till ett effektivare arbetssätt men förväntas i dagsläget inte innebära ett minskat behov av personell resurs.

Förvaltningen har under de senaste åren haft högre kostnader för placeringar än vad budgeten medger. Inom funktionsstöd fanns det under början på 2024 tre aktiva placeringar som saknas i befintlig budget men en av dessa har avslutats under året. De placeringar som kommer att vara aktuella under de kommande åren har en årlig kostnad på minst 2,9 mnkr. Utöver det finns även flertalet aktiva placeringar inom IFO, både inom egna familjehem med även externa familjehem. Sett till samhällsutvecklingen avseende organiserad kriminalitet och behov av avhopparsinsats så är även det en faktor som kan komma att påverka placeringskostnaderna inom IFO framåt.

Det ekonomiska biståndet har de senaste åren genererat en budgetavvikelse kring 2,2 mnkr. Askersunds kommun har idag en relativt låg arbetslöshet, men om den börjar stiga kan det påverka det ekonomiska biståndet negativt. En ökade arbetslöshet genererar än sämre förutsättningar för de individer som står långt ifrån arbetsmarknaden, och som är i behov av ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen har under de senaste åren haft högre kostnader än budget för material som används vid nära vård av brukare, det innefattar bland annat handskar, munskydd, skoöverdrag. Förbrukningsmaterialet är nödvändigt för att upprätthålla säker vård. I budget 2024 har enheterna tilldelats förstärkt budget, men där full finansiering saknas. Inom äldreomsorgen är budget förstärkt med ca 1,7 mnkr, varav del har kunnat finansieras med ökade intäkter men inte allt. Budget är baserade på en genomsnittlig kostnad utifrån tidigare år.

Livsmedel är ytterligare ett område där budget har varit för låg i förhållande till utfallet. Inför budget 2024 har enheterna inom särskilt boende tilldelats en förstärkt budget med 688 tkr, varav del finansieras med ökade intäkter men inte allt. Budgeten är beräknad på att prisjustering kommer att ske under 2024. Utfallet har de senaste åren genererat ett budgetunderskott på 385 – 535 tkr.

Ett annat område som även haft ett betydligt högre utfall än budgeterat de senaste åren är inkontinenshjälpmedel som förskrivs av sjuksköterska, underskottet har uppgått till 150 – 200 tkr de senaste åren, och förvaltningen har inte haft möjlighet att omfördela de medlen från andra verksamheter. Förvaltningen bedömer att man arbetar effektivt med beställningarna.

Område	Uppskattat belopp (tkr)	Prioriteringsgrund	Övrigt	Aktuellt år
Personalkostnader funktionsstöd 3,25 åa	1 800	Underfinansierad budgetpost samt lagkrav	Beloppet förutsätter en omdisponering av intäkter inom området.	Från 2025
Externa placeringar inom IFO	4 500	Underfinansierad budgetpost samt lagkrav	Varav minst 0,5 mnkr avser vårdnadsöverflytt.	Från 2025
Externa placeringar inom funktionsstöd	2 900	Underfinansierad budgetpost samt lagkrav	Flertalet aktiva placeringar som förväntas pågå under de kommande åren.	Från 2025
Personalkostnader inom Äldreomsorg	350	Underfinansierad budgetpost	Aktuell om avdelning behöver ställas om till demens.	Från 2025
Ekonomiskt bistånd	2 200	Underfinansierad budgetpost	Avvikelsen har varit kring 2,2 mnkr de senaste åren.	Från 2025
Driftsbudget	3 000	Underfinansierad budgetpost	Årligen återkommande budgetunderskott	Från 2025

Investeringsbudget

Nedan beskrivs kommande investeringsbehoven som ännu inte finns med i investeringsbudgeten.

Inventarier

Under år 2027 löper avtalet ut för förvaltningens verksamhetssystem. För nuvarande avtal har en gemensam upphandling genomförts med grannkommunerna, och förvaltningen behöver planera för en ny upphandling i god tid. Investeringsbudget för 2026 och 2027 avseende verksamhetssystem är därmed höjd, men det råder stor osäkerhet kring kostnadsbildningen av upphandlingen.

Förvaltningen har fått ett uppdrag för att ta fram underlag för bra lokaler för förvaltningens verksamheter, beroende på vad uppdraget resulterar i kan behov uppkomma i form av möbler och inventarier de kommande åren. Verksamheten har årligen behov av möbler, inredning, liftar med mera, som inte är att klassificera som en investering då kriterierna inte uppfylls. Förvaltningen önskar därmed att kunna sänka investeringsbudgeten med uppskattningsvis 350 tkr från år 2025 för att i stället få en driftsförstärkning motsvarande kapitalkostnaderna för att finansiera inköp på driften.

Ett nytt framtida vård- och omsorgsboende kommer att generera ett ökat behov av möbler och inventarier, men det behovet bedöms uppkomma efter år 2027. En mer detaljerad behovsanalys kommer att presenteras inom de närmsta åren när förutsättningarna för boendet är klara.